

Škoda požehnání, které padne vedle

j+5 24. 12. 2022

Hle, temnota přikrývá zemi, soumrak národy, ale nad tebou vzejde Hospodinova sláva. Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi, Bůh v nich má zalíbení.

Mk 1,1-8: Počátek evangelia Ježíše Krista, Syna Božího. Je psáno u proroka Izaiáše: „Hle, já posílám posla před tvou tvář, by ti připravil cestu. Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“ To se stalo, když Jan Křtitel vystoupil na poušti a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů.“ Celá judská krajina i všichni z Jeruzaléma vycházeli k němu, vyznávali své hříchy a dávali se od něho křtít v řece Jordánu. Jan byl oděn velbloudí srstí, měl kožený pás kolem boků a jedl kobylinky a med divokých včel. A kázal: „Za mnou přichází někdo silnější, než jsem já; nejsem hoden, abych se sklonil a rozvázal řemínek jeho obuvi. Já jsem vás křtil vodou, on vás bude křtít Duchem svatým.“

L 2,14 "Sláva na výsosti Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení."

Sluší se, abych vám oznámil, že se nám narodil Spasitel, což tímto činím. Není to zrovna překvapivá novina, ale stojí za to ji zase znovu nechat zaznít: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi, protože Bůh je má rád.“

Tento slogan ve vánočním vyprávění skandovali andělé a lidi si to měli spojit s výzvou jednoho dávného spisovatele: „Přichází Pán, tak srovnajte, co je pokřivené, a připravte mu cestu.“ Ten spisovatel (Izajáš se jmenoval) patřil mezi proroky, což byli lidé, kteří se snažili písničkou, scénkou, obrazem či promluvou připomenout, jaký by měl svět být, kdyby se tu žilo takřikajíc ne po našem, ale po božím.

Jeden takový patřil i mezi bezprostřední Ježíšovy předchůdce (ten se jmenoval Jan). Neříkal nic nového, ale někdy se stane, že i stará slova najednou znějí lidem přitažlivě. „Srovnajte si v hlavě a v srdci, na čem vám nejvíc záleží, oč usilujete a pro koho žijete. Až si to ujasníte, porovnejte si to s tím, co nám Bůh slíbil. A lidem, kteří žijí v temnotě, vzejde světlo.“ Tak tam proudili, poslouchali, co Jan říká, přemýšleli,

pro koho jsou na světě a co od nich život čeká. A kdo chtěl, přijal křest jako pečeť, že staré viny nemají váhu, protože je Boží láska dokonale vyváží.

To už je všechno strašně dávno. Po mnoha staletích, na Vánoce roku 2022, máme opodstatněný pocit, že žijeme v poněkud vykojeném světě. Dnes je to 10 měsíců, co kousek od nás začala válka a zatím to nevypadá, že by měla skončit. Lidi mají těžkou hlavu z toho, jak se mění ceny, z politiky a ze všeho možného a ohlížejí se za dobami, kdy byl svět ještě normální.

Jenomže to nikdo nepamatuje, kdy to bylo. Protože před dneškem byl covid a předtím ekonomická krize a předtím trochu divoké devadesátky a předtím komunistické experimenty a předtím jedna válka, druhá válka a ještě předtím náboženské války a obchod s otroky a tak pořád... Co z toho je normální a podle jaké normy se to měří? Anebo jiný obrázek: „Kdo dostává hodinovou mzdu, pracuje pomalu, práce se táhne a hodiny běží; kdo úkolovou, ten je hotov raz dva (jen kvalita tím trpí). Zaměstnavatelé platí zaměstnancům míň, než by měli, ale ti si stejně nakradou...“ Žádná novota, to je obraz Prahy roku 1411 z kázání Mistra Jana Husa. A tak dál.

Příklady vykojeného světa by se daly vršit donekonečna a půjdem-li proti proudu času, dojdeme až k Janu Křtiteli a ještě před ním k Izajášovi a k jejich hlasitému: „A dost, takhle to dál nejde, už konečně srovnajte, co je křivé.“ To už je dobře dva a půl tisíce let, co měl Izajáš lidských poměrů plné zuby. Ale ani před ním to o moc lepší nebylo a takhle se dostaneme až k bájnemu Adamovi s Evou. Taky průšvih. Řekl bych, že dodnes přičinlivě jedeme v zažitých kolejkách, které nám předkové položili, jen možná zvyšujeme rychlost a víc to sviští.

Do toho zas jednou čas radosti, veselosti světu nastal nyní, ale ne jako chvilková vánoční přestávka, ale jako další Boží pokus, jak to udělat, aby nám do temnoty zazářilo světlo. „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem, protože je Bůh má rád.“ Zkusme tahleta obehnaná slova pro jednou číst odzadu: Bůh má lidi rád a přeje nám pokoj, což je víc než skvělé, ale na zemi to bude fungovat jenom v případě, že sláva na výsostech Bohu.

Pokoj na zemi hned tak nenastane. Žádný hitler ještě sám od sebe řádit nepřestal, k tomu museli vždycky napřít síly druzí a po dobrém to zpravidla nešlo a asi nepůjde. I to k tomu pokoji na zemi patří (jenže z toho vzejde zas nějaký nový nepokoj). Jinak to žel neumíme. Srovnat, co je křivé, někdy dost bolí všechny zúčastněné a člověku z toho vůbec není dobře. Ale proroci to považovali za důležité: srovnejte křivárny, ať může vejít Pán.

Jan Křtitel to posunul do poněkud osobnější roviny. Opět to vezměme takříkajíc od konce: Bůh má lidi rád a přeje nám pokoj. Kdyby nic jiného, tak tohle si, přátelé, vezměte hodně osobně: zrovna vás má Bůh rád a zrovna vám je přán Boží pokoj. A i na téhle osobní úrovni je k tomu potřeba „sláva na výsostech Bohu“, což znamená: ať má u vás Bůh hlavní slovo.

To hlavní slovo není žádný příkaz ani pravidlo k dodržování nebo k porušování. To hlavní slovo je právě to, že vás Bůh má rád a stojíte mu za to, aby se do vašeho žití vměšoval požehnáním, varováním, doprovodem. Je úplně jedno, jakého jste věku a co jste ještě nestihli, jakého jste pohlaví a jak se v tom cítíte, jaké vlohy máte a jak s nimi nakládáte anebo jaké mínusy máte a jak je zvládáte či nezvládáte.

Spíš než Bůh vám příkazy a pravidla do života vmontují lidi kolem vás. Když to s vámi myslí dobře, proč ne, třeba vidí, co vy ne a co vás ohrožuje. „Srovnejte, co je křivé!“ vyzývají proroci, a když s tím chci začít, zjišťuju, není člověku dobře samotnému (to se v Bibli psalo už dávno). Když spojíme síly a bude nás na to víc, přinese to ovšem zas nějaké nové mezilidské nesnáze k napravování a rovnání. Pořád znovu je třeba rovnat křivárny ve spleti lidských vztahů, zasypávat příkopy lidského trápení a snižovat navážku pýchy. Ale to je příběh bez konce a bývá nad naše síly.

Vánoce však ohlašují příchod toho, kdo od tohoto trápení zvaného hřích umí člověka umýt, byť to musí udělat vlastní krví. (Pokoj na zemi nepřijde sám od sebe a bezbolestně.) Proto jsou Vánoce čas radosti, veselosti. Zrovna pro vás to Bůh podnikl, a tak co Bůh srovnal, člověk nepokřivuj. A tak si dopřejme si vděčnou vánoční radost, když to Bůh udělal i kvůli nám: vždyť škoda Božího pokoje, jenž se mine účinkem, a škoda požehnání, které padne vedle.

Požehnání:

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, protože Bůh nás má rád. Zemi a s ní i lidské vztahy sice přikrývá temnota a národy soumrak, jenomže nad námi vzešla Hospodinova sláva.

Veselým i smutným se na nebi rozsvítila hvězda, jež ohlašuje, že nám, trochu vlkům a trochu beránkům, poslali od nebeského dvora nikoli zlověstnou obsílku, ale pomocnou ruku a k tomu vzkaz:

Pojďte se nebát a žijte spolu rádi!

Tak tu Boží nabídku přijměme,

pojďme se nebát a žijme sami i pohromadě rádi

a vánoční hvězda ať nám připomíná,

že nás na každém kroku provází Boží láska a milosrdenství. Amen.